

Raadsvoorstel

Onderwerp **Vaststelling omgevingsvisie 'The Next City'**

Registratienr. 6950594 Steller/telnr. Tempel/Klaassen/ 8324 Bijlagen 3

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim		
	☐ Vertrouwelijk		
Portefeuillehouder	Van der Schaaf	Raadscommissie	R&W
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand 9 Jaar 2018		
	LTA nee: ☐ Niet op LTA		

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit;

- I. de omgevingsvisie 'The Next City' vast te stellen;
- II. kennis te nemen van het inspraakverslag.

Samenvatting

Met ingang van 2016 is het proces in gang gezet om te komen tot een omgevingsvisie voor de huidige gemeente Groningen. Dat is een (door het Rijk verplichte) integrale toekomstvisie met het accent op de fysieke leefomgeving; de opvolger van de structuurvisie 'Stad op Scherp' uit 2008.

Over 10 á 15 jaar is de gemeente met een kwart gegroeid naar misschien wel 250.000 inwoners. Die groei vangen we op in de bestaande stad. Dat betekent een heel stevige ontwikkelopgave: in de schaarse ruimte moet veel gebeuren. Met de omgevingsvisie geven we aan hoe we een goed evenwicht willen vinden tussen verschillende functies, belangen, wensen en de kwaliteit van de leefomgeving. Met fysieke ingrepen dragen we daarbij zoveel mogelijk bij aan sociale ontwikkelingen.

Via een proces van brede participatie en consultatie is deze visie tot stand gekomen. De laatste stap was de formele inspraakmogelijkheid vanaf 29 maart tot en met 27 april 2018. De 42 inspraakreacties zijn verwerkt in het inspraakverslag en in de omgevingsvisie. De reacties hebben niet geleid tot inhoudelijke wijzigingen, wel tot aanscherping en verduidelijking van de teksten.

We vragen uw raad deze omgevingsvisie voor het grondgebied van de huidige gemeente Groningen nu vast te stellen. De vaststelling heeft niet direct financiële consequenties. De visie zal verder worden uitgewerkt naar een volledige omgevingsvisie voor de nieuwe gemeente Groningen. De omgevingsvisie zal de komende periode zijn uitwerking krijgen in bestaande en toekomstige deelvisies, gebiedsvisies of thematische beleidsnota's voor met name de fysieke leefomgeving. De juridische verankering van de omgevingsvisie vindt plaats in het omgevingsplan.

B&W-besluit d.d.: 10 juli 2018

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Met ingang van 2016 is het proces in gang gezet om te komen tot een omgevingsvisie voor de huidige gemeente Groningen. Het is een integrale toekomstvisie met het accent op de fysieke leefomgeving; de opvolger van de structuurvisie 'Stad op Scherp' uit 2008.

Via een proces van brede participatie en consultatie is deze visie tot stand gekomen. De ontwerp-omgevingsvisie heeft vanaf 29 maart 2018 vier weken ter inzage gelegen. De inspraakreacties zijn verwerkt in het inspraakverslag en in de omgevingsvisie. We vragen uw raad de omgevingsvisie 'The Next City' voor het grondgebied van de huidige gemeente Groningen nu vast te stellen.

Kader

De nieuwe Omgevingswet verplicht alle gemeenten een omgevingsvisie op te stellen. De invoering van de Omgevingswet is nu voorzien op 1 januari 2021.

Argumenten en afwegingen

Tekstuele aanpassingen

De omgevingsvisie die nu voorligt, is op sommige plaatsen tekstueel aangescherpt of verduidelijkt ten opzichte van de ontwerp-omgevingsvisie die van 29 maart tot en met 27 april 2018 ter inzage heeft gelegen. De 42 inspraakreacties hebben niet geleid tot inhoudelijke wijzigingen in de visie, wel tot tekstuele aanscherping en verduidelijking. In het inspraakverslag is in rood weergegeven welke wijzigingen in de visie zijn doorgevoerd.

We geven hieronder nog de hoofdlijnen van de omgevingsvisie weer:

Visie voor huidige gemeente Groningen

De omgevingsvisie 'The Next City' gaat over het grondgebied van de huidige gemeente Groningen. Het onderdeel landelijk gebied van de nieuwe gemeente Groningen werken we vanaf 2019 uit. Zie ook bij 'Vervolg'.

De Groningse leefkwaliteit voorop

Het verhogen van de Groningse leefkwaliteit is het samenbindende thema voor de ontwikkeling van onze gemeente richting 250.000 inwoners. We hebben 20.000 woningen nodig en voorzien een groei van 15.000 banen. Dat betekent een hele stevige ontwikkelopgave: in de schaarse ruimte moet veel gebeuren. In de omgevingsvisie geven we aan hoe we denken een evenwicht te vinden tussen verschillende functies, belangen, wensen en kwaliteit van de leefomgeving.

Juist in een compacte stad die steeds verder groeit en verdicht is het belangrijk dat met voldoende aandacht voor architectuur en ruimtelijke kwaliteit aan duurzame stedelijke ontwikkeling wordt gewerkt. We formuleren daartoe, in aanvulling op The Next City, ambities op het gebied van architectuur en ruimtelijke kwaliteit.

Compacte stad

We houden vast aan het concept van de compacte stad. De groei vangen we voor twee derde deel op in (binnen)stedelijk gebied. Om de overdruk op te vangen kiezen we ervoor een groter gebied te beschouwen als de binnenstad. De vraag naar locaties voor grootstedelijke voorzieningen faciliteren we in en rond die verruimde binnenstad. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om voorzieningen zoals het Holland Casino Groningen of muziekcentrum De Oosterpoort.

De ontwikkelzones, stedelijke knooppunten en de wijkcentra zijn dé plekken waar we gaan verdichten. Hoogbouw is daarbij een mogelijkheid. We zien vooral mogelijkheden in het (geleidelijk) transformeren van huidige of voormalige bedrijventerreinen tot gemengde woonwerkgebieden. Het Openbaar Vervoersysteem moet doorontwikkelen als antwoord op de verwachte groei van de stad. Op welke wijze zal de komende jaren duidelijk moeten worden.

Aandacht voor de (Noordelijke) wijken

Tegelijkertijd kiezen we ervoor de kernen in de wijken te versterken als de plekken die zich bij uitstek lenen voor ontmoeting en die bijdragen aan de vitaliteit van de wijken. Met wijkvernieuwing 3.0 laten we fysieke ingrepen zoveel mogelijk bijdragen aan sociale ontwikkelingen. In de wijken zetten we in op meer aanbod aan sociale huurwoningen, woningen voor middeninkomens en koopwoningen. Daarnaast spreiden we sociale huurwoningen meer over de stad. Dat geldt ook voor bijzondere doelgroepen zoals kwetsbare personen, statushouders, woon/zorg en urgente woningzoekenden.

Prettige leefomgeving

We gaan ons groen en water beter bereikbaar en beleefbaar maken. Door het vergroenen van de stad en het versterken van het water kunnen we ook beter inspelen op weersextremen. We geven meer ruimte aan de straat als prettige, mooie en groene leefomgeving: om te verblijven, te spelen, te bewegen en elkaar te ontmoeten. Openbare ruimte is openbaar. Het is daarom niet langer vanzelfsprekend dat de auto de eerste rechten heeft op het gebruik van de openbare ruimte. Ook blijven de groene gebieden tussen Groningen, Ten Boer en Haren open en groen.

Energietransitie wordt versneld

Nieuwbouw en bestaande bouw worden op termijn aardgasloos en energieneutraal. Voor duurzame energieopwekking zetten we vooral in op 'zonneparken op land, grote windmolens op zee'. Als opmaat naar een emissieloze mobiliteit in de binnenstad is de totale bevoorrading van de binnenstad in 2025 emissieloos.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Via een proces van brede participatie en consultatie vanaf het voorjaar van 2016 is deze omgevingsvisie tot stand gekomen. Het proces dat vooraf is gegaan aan de omgevingsvisie zag er als volgt uit:

Startdocument

In het 'Startdocument' (voorjaar 2016) stond de vraag centraal welke opgaven we voor de toekomst als prioriteit zien voor de gemeente. We hielden bijeenkomsten, enquêtes, gesprekken, lezingen, onderzoeken en contacten via social media. Uit de gespreksronde kwam naar voren dat de vijf voorgestelde opgaven werden herkend en ondersteund:

1. Faciliteren groei van de stad;
2. de werkgelegenheid groeit mee in stad en regio;
3. de groeiende stad blijft leefbaar en aantrekkelijk voor alle inwoners;
4. de energietransitie wordt versneld;
5. iedereen doet mee en helpt mee in een groeiende stad.

Daarnaast werden ook het inspelen op weersextremen en gezondheid genoemd als twee belangrijke aandachtspunten voor de komende jaren.

Strategische koers

Met de 'Strategische koers' (november 2017) deden we een tweede schot voor de boeg. Met dit document toetsten wij of we de juiste bouwstenen te pakken hadden voor de uiteindelijke omgevingsvisie. In een tweede, meer gerichte gespreksronde vroegen wij of we de juiste hoofdlijnen van beleid te pakken hadden als antwoorden op de opgaven voor de stad uit het startdocument.

We spraken met belangenorganisaties, samenwerkingspartners, bedrijvenverenigingen en overheden. Op aangeven van uw raad zijn we ook in gesprek gegaan met beroeps- en bewonersgroepen die stevig geworteld zijn in de Groningse samenleving: senioren, leraren primair onderwijs, politieagenten en bewoners die actief zijn in de wijken. Eind november 2017 volgde een themabijeenkomst met Stad Adviseert. Onze gesprekspartners konden zich goed vinden in de Groningse leefkwaliteit als overkoepelend thema. Daarnaast hebben de reacties geleid tot aanscherpingen bij het opstellen van de ontwerp-omgevingsvisie. We bedanken iedereen zeer die de moeite heeft genomen tijd vrij te maken en met ons mee te denken.

Ontwerp-omgevingsvisie

Van 29 maart tot en met 27 april 2018 hadden belanghebbenden en belangstellenden de mogelijkheid schriftelijk te reageren op de ontwerp-omgevingsvisie. We hebben 42 inspraakreacties ontvangen van

bewoners en organisaties, waarvan een aantal nog na de formele inspraaktermijn. Deze reacties hebben niet geleid tot inhoudelijke wijzigingen, wel tot tekstuele aanpassingen.

Kader bewonersparticipatie

Samen met de klankbordgroep The Next City van uw raad is een kader opgesteld over bewonersparticipatie bij ruimtelijke projecten, conform de uitgangspunten van de omgevingswet. Tot nu toe ontbrak het uw raad aan houvast, aan een helder kader om af te wegen of de participatie in een bepaald ruimtelijk project goed is verlopen. Dit kader heeft als doel om daarin te voorzien en de raad, het college, de organisatie en bewoners handvatten te bieden bij het vormgeven van participatie. In eerste instantie in het fysiek domein, in een later stadium mogelijk gemeentebreed. In het najaar werken wij het kader samen met uw raad uit aan de hand van concrete casussen. Tevens ontwikkelen we, samen met het sociaal domein en gebiedsgericht werken, een toolbox participatie.

Gesprek met de regio

Op 18 mei jl. heeft ons college de bestuurders en gemeentesecretarissen van omliggende gemeenten uitgenodigd die deel uitmaken van het zogenaamde *daily urban system* van de stad. In die bijeenkomst stond de vraag centraal: 'Hoe kan de stad de regio versterken en vice versa?'. Er is een toelichting gegeven door wethouder Roeland van der Schaaf op 'The Next City'; hoe wil de stad omgaan met verschillende grote opgaven en hoe raken deze de regio?

In het tweede deel van de middag is er in de vorm van een ronde-tafel-gesprek gesproken over de kansen die de stad en de regio hebben. Gedeeld uitgangspunt was dat we de regio zien als één geheel en dat we agglomeratie-effecten daarvan beter kunnen benutten. Afhankelijk van het thema gaan we een bestuurlijke samenwerking aan op een schaalniveau die aansluit bij de inhoud. Door de aanwezige bestuurders is afgesproken dat er in het najaar een tweede bijeenkomst georganiseerd wordt. Daarbij komen ook de visies en ambities van de andere gemeenten in de regio aan de orde.

Financiële consequenties

Het vaststellen van de omgevingsvisie heeft niet direct financiële consequenties. Dat komt bij de verdere uitwerking van de visie.

In de Gemeentebegroting 2017 is besloten tot de vorming van een Stedelijk Investeringsfonds (SIF). Dit fonds is noodzakelijk voor de financiering van fysieke investeringen in stedelijke vernieuwings- en/of ontwikkelingsprojecten, die bijdragen aan de groei van de stad en de uitvoering van de omgevingsvisie The Next City.

Verschillende ontwikkelingen hebben onze investeringsopgave voor de komende jaren sterk vergroot, maar ook de behoefte van inzet van eigen gemeentelijke middelen daarbij: de groei van de stad, de nieuwe regels voor grondexploitatie en het wegvallen van externe dekkingsbronnen. Met het SIF beschikken we over een vehikel om fysieke investeringen in gebiedsontwikkelingen structureel te kunnen borgen, af te stemmen en zo nodig jaarlijks bij te stellen.

Het SIF is bestemd voor fysieke investeringen in gebiedsontwikkelingsprojecten (altijd meer of minder integraal van karakter), inclusief de daarbij horende bovenwijkse voorzieningen die op grond van causaliteit, profijt en/of proportionaliteit niet toerekenbaar zijn aan de betreffende grondexploitatie. Dit betekent dat we de volgende bestaande projecten vanaf nu als SIF-project beschouwen:

1. Binnenstad
2. Stationsgebied
3. Eemskanaalzone
4. Suikerfabriekterrein
5. Oosterhamrikzone
6. Westelijke Ringwegzone
7. Wijkvernieuwing

Bij de uitvoering van The Next City leggen we nadrukkelijk de link met het nieuwe situationele grondbeleid. Instrumenten uit het grondbeleid kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelen uit The Next City en

het SIF. We zullen per situatie zorgvuldig afwegen of en zo ja, welke instrumenten we uit het grondbeleid inzetten om onze doelen te kunnen bereiken.

Net als bij verschillende sectorale programma's komt er voor het SIF een voortschrijdend meerjaren-investeringsprogramma, met een planhorizon van vier jaar en een doorkijkje naar de jaren daarna. Dit biedt ruimte voor flexibiliteit, waaronder de mogelijkheid om de dekking aan te passen aan het realisatietempo. Het meerjarenprogramma SIF zal, net als de sectorale programma's, door de raad worden vastgesteld. Dit biedt de mogelijkheid om voorstellen voor prioriteiten en investeringen integraal af te wegen en af te stemmen.

Vervolg

We actualiseren de omgevingsvisie elke twee jaar. Dat wil niet zeggen dat we de visie om de twee jaar volledig vervangen. Alleen daar waar nodig stellen we deze bij. Voor het overige blijft de visie intact. Daarmee wordt de visie geen star document, maar kan deze flexibel worden ingezet om vorm te geven aan de ambities over een langere termijn en kunnen we eveneens inspelen op veranderende omstandigheden.

Vooruitlopend op de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2019 vragen we uw raad nu om deze omgevingsvisie vast te stellen voor het huidige grondgebied van de gemeente Groningen. Het onderdeel landelijk gebied van de nieuwe gemeente werken we vanaf 2019 uit. Met de huidige gemeente Ten Boer zetten we hiervoor in 2018 de eerste stappen. Dat moet uiteindelijk leiden tot een samenhangende omgevingsvisie voor de nieuwe gemeente Groningen.

De omgevingsvisie zal de komende periode zijn uitwerking krijgen in bestaande en toekomstige deelvisies, gebiedsvisies of thematische beleidsnota's voor met name de fysieke leefomgeving. De juridische verankering van de omgevingsvisie vindt plaats in het omgevingsplan. De huidige bestemmingsplannen en verordeningen die over de fysieke leefomgeving gaan, werken door tot er voor dat gebied een omgevingsplan geldt. Ons streven is in 2024 één omgevingsplan gereed te hebben voor de hele gemeente.

Lange Termijn Agenda

September 2018, raadscommissie Ruimte en Wonen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink